

2.

Levensschets

Kinder- en jeugdjaren

Jacoba Elisabeth Vreede werd geboren in Den Haag op juli , het jaar dat Michaël zijn werkzaamheid als Tijdgeest begon. Zij was het tweede kind en enige meisje in een welgesteld gezin, waarin na haar nog twee broers werden geboren. Haar eerste naam heeft ze nooit gedragen. Haar vader was jurist, haar moeder deed liefdadigheidswerk. Het gezin woonde op de Laan van Meerdervoort. De ouders waren intensief betrokken bij het theosofisch milieu. Eén van de stichters van het internationale Theosofische gezelschap, (kolonel) Henry Steel Olcott, kwam zelfs geregeld bij hen thuis.

Het verhaal gaat dat ze aanvankelijk niet erg sterk oogde: haar ouders wisten niet zeker of ze krachtig genoeg was om in leven te blijven. Ze is echter als baby op het doek vereeuwigd. Ze kan al zitten en kijkt met guitige ogen en vrolijke lach om de mond de wereld in. Ze is mollig als een gezond kind (zie afb. blz.).

Al spoedig bleek dat ze over een buitengewoon geheugen beschikte. Als iemand haar een gedichtje voorzei, kon ze het

vrijwel direkt letterlijk uit haar hoofd opzeggen. Later heeft ze als -jarige voor zichzelf met groot enthousiasme Goethes *Faust* uit het hoofd geleerd, zowel het eerste als het tweede deel. Ze deed dat simpelweg door het hele werk enkele keren te lezen. Zó goed was haar geheugen dat ze op -jarige leeftijd nog wist wat haar gedikteerd was op de lagere school.

Haar ouders meenden dat het goed voor haar zou zijn wanneer ze niet te vroeg naar school ging. Daarmee zouden ze haar al te snelle intellectuele ontwikkeling wat hebben willen afremmen. Achteraf vertelde ze daarover aan Joachim Schultz⁴:

Maar dat is eigenlijk niet in orde. Zo was ik steeds heel gemakkelijk de eerste, maar ook steeds de oudste. Ik had echter geen schoolvriendjes, geen enkel kind was er dat ik mijn vriendje kon noemen. Ze waren niet van mijn jaargang. Op het moment echter dat uit een hogere klas een

meisje voor zes weken in onze klas kwam, was er direkt sprake van vriendschap tussen ons. Het was een soort karmische zaak, hoewel dat later weer verbleekte. Nog later werd dit meisje overigens mijn schoonzuster.

Als kind verbleef ze eens met haar ouders in de Ardennen in een klooster. 's Morgens vroeg voerde ze de duiven en plotseling kwam bij haar binnen: dit heb ik vroeger ook gedaan. Ik ben in een klooster geweest. Haar hele verblijf werd door dit beleven met een geluksgevoel gekleurd.

Ze was een jaar of elf, twaalf, toen ze op een vreemde wijze kennis maakte met de astronomie. Haar oudere broer (zie afb. hieronder) bezat vier boeken van de in die tijd bekende astronoom, geofysikus en schrijver Camille Flammarion. Deze man bestudeerde vooral dubbelsterren, de maan en de planeet Mars en schreef daarover populair wetenschappelijke boeken in het frans. Elisabeth begreep van haar broer dat

